

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6CoE/168/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7813206231
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gizela Majerčáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7813206231.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v exekučnej veci oprávneného: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, IČO: 47 233 516, za ktorú ako konateľ koná advokátka JUDr. Andrea Cviková, proti povinnej: C.. Y. L.. T., L.. XX.X.XXXX, J. E. O., I. XX, pre vymoženie 2 452,21 € s príslušenstvom, vedenej pred súdnym exekútorom JUDr. Jánom Ondášom pod sp. zn. Ex 1430/2013, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava z 23. júla 2013 č. k. 4 Er 644/2013 - 18

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvého stupňa“, alebo aj len „exekučný súd“) uznesením označeným v záhlaví zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Ako exekučný titul v danom prípade bol predkladaný právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok stáleho rozhodcovského súdu Victoria rozhodcovský súd v Žiline z 1.3.2013 sp. zn. RK-PC-235/13-LP povinnú zaväzujúci na peňažné plnenie voči oprávnenému (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“ alebo len „exekučný titul“). Podkladom pre jeho vydanie bola zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo 14.4.2011 (ďalej aj len „úverová zmluva“), na základe ktorej oprávnený ako veriteľ povinnej ako dlžníkovi poskytol úver 1 500 € a povinná sa zaviazala veriteľovi zaplatiť celkovo sumu 3 375,54 € predstavovanú úverom a úrokmi za celú dobu čerpania úveru.

Vec právne posúdil podľa ustanovenia §41 ods. 2 písm. d) zákona č. 233/1995 Z. z. (ďalej len „EP“), §44 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“) a na ustanovenie §52 ods. 1 a 3, 53 ods. 1 a ods. 4 písm. r) a 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj len „Obč. zák.“). Daný právny vzťah založený úverovou zmluvou posudzoval podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľskom práve, pretože danú zmluvu posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú, potom čo zistil, že oprávnený ako veriteľ pri poskytovaní úveru postupoval v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (poskytovanie pôžičiek a úverov nebankovým spôsobom z vlastných zdrojov), kým povinná ako dlžník - spotrebiteľ - nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej ani inej podnikateľskej činnosti. Konštatoval, že klauzula o aplikácii Obchodného zákonníka, ani označenie zmluvy ako zmluvy o úvere podľa Obchodného zákonníka, nie je preto prekážkou pre aplikáciu všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

Usúdil, že praktickým dôsledkom aplikovania ustanovení rozhodcovskej doložky (v skutočnosti ide o rozhodcovskú zmluvu - pozn. odvolacieho súdu) tak, ako je formulovaná v bode 5 rozhodcovskej zmluvy je, že spotrebiteľovi fakticky je odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak oprávnený podá žalobu na rozhodcovský súd. Konštatoval, že znenie rozhodcovskej doložky síce neodporuje doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami neprípustne sleduje ten cieľ, aby predmetné zákonné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza (in fraudem legis),

čo potvrdzuje i množstvo exekučných vecí s obdobným skutkovým základom. Z uvedených dôvodov v danom prípade nemal pochybnosť o tom, že ustanovenie bodu 5 rozhodcovskej zmluvy je v rozpore so znením §53 ods. 4 písm. r) Obč. zák. a má za následok absolútnu neplatnosť predmetného zmluvného dojednaní, na čo pri svojom rozhodovaní musel prihliadať z úradnej povinnosti. Okrem toho usúdil, že spotrebiteľ nemal možnosť meniť ustanovenia rozhodcovskej zmluvy, ktorá preto nebola dojednaná individuálne (§53 Obč. zák.). Po takomto posúdení žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol vzhľadom na to, že právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci bola založená na absolútne neplatnom právnom úkone a rozhodcovský rozsudok bol vydaný v rozpore so zákonom.

Proti tomuto uzneseniu oprávnený (ďalej aj len „odvolateľ“) podal odvolanie. Navrhuje, aby odvolací súd uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namieta, že postup exekučného súdu nemá oporu v žiadnom ustanovení právneho poriadku a vidí v ňom tendenciu nepripustiť výkon exekúcie len preto, že exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok. Exekučnému súdu vytyka, že rozhodcovskou zmluvou sa zaoberal neúplne, v dôsledku čoho neobstojí ani jeho následné právne posúdenie. Predmetná rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXX je samostatným úkonom, ktorého existencia ani nie je podmienkou uzavretia úverovej zmluvy, resp. jej trvania ako takej, pričom dlžník ani nie je povinný prijať návrh danej rozhodcovskej zmluvy. Keďže odstúpenie od rozhodcovskej zmluvy v danom prípade by nespôsobililo zánik úverovej zmluvy, podľa jeho právneho názoru rozhodcovská zmluva vykazuje preto všetky znaky individuálneho dojednaní a z toho dôvodu ani nemôže byť neprijateľnou podmienkou. Vytykal pritom, že nemá oporu v skutkovom stave ani konštatácia, že povinná ako spotrebiteľ nemala na výber a návrhy zmlúv mohla len odmietnuť ako celok. Podľa odvolateľa ide o platné dojednanie rozhodcovskej zmluvy, ktorá nespĺňa ani všeobecnú definíciu neprijateľnej podmienky, ani definíciu neprijateľnej podmienky v zmysle ustanovenia §53 ods. 4 písm. r) Obč. zák., pričom poukazuje na dôvodovú správu k predmetnému ustanoveniu.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti odvolania a po zistení, že odvolanie podal na to oprávnený účastník konania (§201, 202 a 204 OSP, §44 ods. 2 EP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §214 ods. 2 OSP v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia §212 ods. 1 a 3 OSP a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

Napadnuté uznesenie je vecne správne, preto ho odvolací súd podľa ustanovenia §219 ods. 1 OSP potvrdil. Odvolací súd plne sa stotožňuje s právnym záverom súdu prvého stupňa, že v tomto exekučnom konaní predložený rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom. Vecne správne a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého uznesenia, s ktorými odvolací súd plne sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§219 ods. 2 OSP).

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, exekučný súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Odvolací súd sa z tohto dôvodu v prvom rade zaoberal otázkou, či rozhodcovská zmluva bola uzavretá v písomnej forme, pretože inak je neplatná, a či teda bola daná právomoc rozhodcovského súdu vec prejednať a vydať rozhodcovský rozsudok a v tej súvislosti, či rozhodcovský rozsudok je exekučným titulom podľa §41 Exekučného poriadku [v zmysle §41 ods. 2 písm. d) EP podľa tohto zákona možno vykonať exekúciu aj na podklade vykonateľných rozhodnutí rozhodcovských súdov a rozhodcovských komisií a zmierov nimi schválených].

Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§3 ods. 1 ZoRK). Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§4 ods. 1 ZoRK). Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli (§4 ods. 2 ZoRK).

Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného, v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je oprávnený a povinný v každom štádiu exekučného konania, a to i bez návrhu, teda ex officio skúmať či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania a či neexistujú relevantné okolnosti, so zreteľom na ktoré je (alebo v štádiu konania pred udelením poverenia na vykonanie exekúcie by bol) nútený výkon rozhodnutia neprípustný. Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že na takéto rozhodnutie sú dané dôvody. Uvedené znamená, že exekučný súd v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania je oprávnený a povinný zaoberať sa tým, či rozhodnutie, ktoré je v danej exekúcii exekučným titulom, bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch ide o rozhodnutie vykonateľné tak po stránke formálnej, ako aj materiálnej.

Oprávnený k návrhu na vykonanie exekúcie pripojil rozhodcovský rozsudok stáleho rozhodcovského súdu Victoria rozhodcovský súd v Žiline z 1. marca 2013 sp. zn. RK-PC-235/13-LP. Rozhodcovský súd svoju právomoc na jeho vydanie založil na rozhodcovskej zmluve, v ktorej oprávnený ako veriteľ s povinnou ako dlžníkom výslovne sa dohodli, že akékoľvek spory, nezrovnalosti alebo nároky medzi zmluvnými stranami vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami zmluvy č. 8500003672 o revolvingovom úvere, s jej porušením, ukončením či neplatnosťou budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní pred stálym rozhodcovským súdom Slovenský arbitrážny súd zriadený Slovak arbitration court, s. r. o. alebo pred stálym rozhodcovským súdom Victoria rozhodcovský súd v Banskej Bystrici (zmena názvu stáleho rozhodcovského súdu na: Victoria rozhodcovský súd Žilina oznámená 24.6.2011 v OV č. 122C - pozn. odvolacieho súdu) zriadený pri Victoria legal arbiter s. r. o., a to podľa rokovacieho poriadku toho - ktorého stáleho rozhodcovského súdu. Súčasne sa dohodli, že výber rozhodcovského súdu, ktorý bude oprávnený vec prejednať a rozhodnúť, spočíva na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh.

Keďže rozhodcovská zmluva č. 8500003672 zo dňa 14.4.2011 spĺňa formálne náležitosti platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy, je uzavretá v písomnej forme tak, ako to vyžaduje zákon (§4 ods. 2 ZoRK) a vzhľadom na to, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, súd prvého stupňa postupoval správne, pokiaľ pristúpil k posúdeniu, či úverová zmluva neobsahuje neprijateľné podmienky, ktorými môže byť aj samotná rozhodcovská zmluva.

Podľa vnútroštátneho práva zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou v zmysle ustanovenia §54 ods. 1, vety prvej Obč. zák. nemôžu sa odchýliť od ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách v neprospech spotrebiteľa. Taktiež v zmysle ustanovenia §53 ods. 1, vety prvej Obč. zák. nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak neprijateľné podmienky boli individuálne dojednané. Podľa §53 ods. 2 Obč. zák. za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Pritom ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§53 ods. 3 Obč. zák.).

Rozhodcovská zmluva je zmluvnou podmienkou, u ktorej význam posudzovania kritérií, či sa jedná o neprijateľnú podmienku je zvýraznený tým, že na jej základe sa deleguje právomoc prejednať spor rozhodcom. Spotrebiteľ tým sa vzdáva ústavného práva na prejednanie veci pred súdom. Preto je dôležité, aby nad všetky pochybnosti bolo preukázané, že spotrebiteľ skutočne mal vôľu uzavrieť

rozhodcovskú zmluvu, že takéto osobitné dojednanie preňho má nejaký význam a že z hľadiska ochrany spotrebiteľ si túto zmluvnú podmienku osobitne dojednal.

Spôsob, akým rozhodcovská zmluva v prejednávacom prípade bola koncipovaná a spotrebiteľovi predložená spolu s ostatnými všeobecnými podmienkami, nesvedčí o individuálnom dojednaní rozhodcovskej zmluvy, ale skôr o zámernom predkladaní zmluvných podmienok (ide o zmluvu o revolvingovom úvere a rozhodcovskú zmluvu podpísané v jeden deň, pričom aj so zreteľom na nesmiernu množstvo skutkovo obdobných exekučných vecí, kde účastníci spotrebiteľskej úverovej zmluvy v obdobných prípadoch uzavreli rozhodcovskú zmluvu z hľadiska jej obsahu rovnakého významu, je vysoko otáznou, a skôr nepravdepodobnou, žeby oprávnený povinnej úver poskytol aj bez podpísania rozhodcovskej zmluvy), čím oprávnený sledoval vylúčenie tohto dojednania spod režimu súdnej kontroly. Oprávnený nepreukázal osobitné dojednanie rozhodcovskej zmluvy, resp. žeby povinná osobitne si vymienila jej dojednanie. Naopak ide o formulárovú zmluvu, ktorú povinná nemohla nijako ovplyvniť a mohla len rozhodcovskú zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu.

Ustanovenie §53 ods. 4 Obč. zák. obsahuje príkladný (neuzavretý) výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, ktorý zo strany zákonodarcu je dopĺňaný a precizovaný. S účinnosťou od 1.1.2008 v tomto výpočte výslovne je uvedená aj neprijateľná podmienka „požadovanie od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“ [§53 ods. 1 písm. r)].

Aplikujúc citované zákonné ustanovenia na posudzovaný prípad je zrejmé, že súd prvého stupňa v zmysle ustanovenia §44 ods. 2 EP postupoval správne, keď zamietol žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, keďže zistil, že daný rozhodcovský rozsudok predkladaný ako exekučný titul bol vydaný na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky - rozhodcovskej zmluvy vyžadujúcej od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Takýto rozhodcovský rozsudok totiž je nulitným právnym aktom, pretože bol vydaný bez právomoci rozhodcovského súdu. Odvolací súd zastáva ten právny názor, že ak rozhodcovská zmluva spotrebiteľom nebola osobitne dojednaná, ale vyplýva zo štandardnej formulárovej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, sú plne opodstatnené obavy, že slabšia strana svoj osud v tak závažnej veci, ako je prípadný neskorší rozhodcovský proces, si nedokáže náležite napláňovať. Rozhodcovská zmluva v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, (nielen) spotrebiteľovi neumožňuje dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom v prípade, že druhá zmluvná strana žalobu podá na rozhodcovský súd. Spotrebiteľ podpisom rozhodcovskej zmluvy vopred sa vzdáva práva na účinnú procesnú obranu, a to či už z nevedomosti alebo z nemožnosti vplyvať na obsah zmluvy, čo v podmienkach právneho štátu je neprijateľným javom - podmienkou. Spôsob, akým bola rozhodcovská zmluva koncipovaná, naplňa podmienku uvedenú písm. q) bodu 1 prílohy Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 a v ustanovení §53 ods. 1 Obč. zák. v tom význame, že rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy, čo je neprijateľné.

Za tejto situácie v dôsledku toho, že rozhodcovská „doložka“ obsiahnutá v bode 5 rozhodcovskej zmluvy je neprijateľnou podmienkou a z toho dôvodu v zmysle ustanovenia §53 ods. 5 Obč. zák. je neplatnou, rozhodcovský súd nemal právomoc vec prejednať a vydať rozhodcovský rozsudok. Ak rozhodcovský súd vydal rozhodnutie napriek tomu, že nemal na to právomoc, takéto ním vydané rozhodnutie nie je exekučným titulom podľa §41 EP, lebo ide o nulitný právny akt. Z vyššie uvedených dôvodov súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, ak zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, preto odvolací súd v zmysle §219 ods. 1 OSP jeho rozhodnutie potvrdil.

Postupom a rozhodnutím súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku nedochádza k porušeniu základného práva oprávneného na súdnu ochranu, lebo týmto mu nie je znemožnené na príslušnom súde podľa platných predpisov domáhať sa vydania rozhodnutia znejúceho na plnenie dlžnej sumy v zmysle zmluvy (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

Výsledok hlasovania senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.